



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 234/2020-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júna 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Zámožíkom, PhD., Hlavná 31, Trnava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Sa 24/2016 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. septembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“),

ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Sa 24/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa v procesnom postavení žalobcu v konaní vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 4 Sa 24/2016 prostredníctvom správnej žaloby doručenej krajskému súdu 5. augusta 2016 domáhal ochrany svojich práv proti žalovanému – Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „žalovaný“).

2.1 Krajský súd rozsudkom sp. zn. 4 Sa 24/2016 z 5. júna 2019 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) správnu žalobu sťažovateľa proti žalovanému zamietol. Rozsudok krajského súdu bol sťažovateľovi doručený 19. júla 2019.

3. Sťažovateľ zdôrazňuje, že vec nebola právne ani fakticky zložitá a podľa jeho názoru bolo možné vo veci samej rozhodnúť v kratšom časovom horizonte. Sťažovateľ napadnuté konanie považuje za neprimerane dlhé a neefektívne, v súvislosti s čím v ústavnej sťažnosti chronologicky popísal priebeh napadnutého konania takto:

„5.8.2016 - doručená správna žaloba porušovateľovi

12.8.2016 - podané doplnenie správnej žaloby

9.9.2016 - porušovateľ vyzval žalovaného Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou na vyjadrenie k správnej žalobe (prevzatá dňa 13. 6. 2016)

27.9.2016 - porušovateľovi bolo doručené vyjadrenie žalovaného k správnej žalobe

4.10.2016 - porušovateľ vyzval sťažovateľa na vyjadrenie k vyjadreniu žalovaného

8.11.2016 - sťažovateľ sa vyjadril k vyjadreniu žalovaného

7.2.2019 - sťažovateľ žiadal svojim vyjadrením porušovateľa o rozhodnutie vo veci

5.6.2019 - porušovateľ vydal rozsudok, ktorý bol sťažovateľovi doručený

19.7.2019.“

3.1 Podľa sťažovateľa od 8. novembra 2016 až do 5. júna 2019 „prešiel neprimerane dlhý čas v trvaní viac než dva a pol roka“, počas ktorého krajský súd nevykonal

v napadnutom konaní žiadne úkony, ktoré by opodstatňovali dĺžku napadnutého konania, čím podľa názoru sťažovateľa došlo k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. Z obsahu ústavnej sťažnosti taktiež vyplýva, že sťažovateľ ústavnú sťažnosť podal v lehote 2 mesiacov od právoplatného skončenia napadnutého konania. Vo vzťahu k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti, resp. zachovaniu lehoty na podanie ústavnej sťažnosti sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdí, že *„ústavná sťažnosť pre porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je opodstatnená a prijateľná aj v prípade, ak v čase podania sťažnosti je konanie pred orgánom verejnej moci právoplatne skončené, avšak neuplynula lehota dvoch mesiacov od právoplatnosti meritórneho rozhodnutia“*. Podľa sťažovateľa by odmietnutím jeho ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej len z dôvodu jej podania v lehote 2 mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti ústavný súd aplikoval v danej veci príliš formalistický prístup, ktorý je v rozpore s účelom inštitútu ústavnej sťažnosti. Na podporu svojej argumentácie vo vzťahu k zachovaniu lehoty na podanie ústavnej sťažnosti sťažovateľ poukazuje aj na odlišné stanoviská bývalého sudcu ústavného súdu k rozhodnutiam vo veciach sp. zn. III. ÚS 109/03, III. ÚS 64/03, III. ÚS 168/02.

5. S odkazom na prezentovanú argumentáciu sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [redacted] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní pod sp. zn. 4Sa/24/2016 porušené bolo.

2. [redacted] priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 500 EUR (slovom: päťsto eur), ktoré je Krajský súd Bratislava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDACTED] priznáva trovy právneho zastúpenia vo výške 321,70 EUR, ktoré je Krajský súd Bratislava povinný uhradiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

6. Sťažovateľ svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 500 € v ústavnej sťažnosti neodôvodnil.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Označená vec sťažovateľa vedená ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1658/2019 bola náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Liborovi Duřovi, ktorý je v zmysle čl. II bodu 3 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 členom IV. senátu ústavného súdu pracujúceho v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu), Ladislav Duditiš a Libor Duřa.

10. Dňa 18. mája 2020 sudca spravodajca Libor Duľa podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde oznámil predsedovi ústavného súdu možné dôvody svojho vylúčenia z konania a rozhodovania vo veci sťažovateľa podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 244/2020 z 26. mája 2020 rozhodol, že sudca (spravodajca) Libor Duľa nie je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1685/2019.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 194/2019).

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

16. V danom prípade sa sťažovateľ v ústavnej sťažnosti domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným prietahom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (krajský súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

18. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred jej podaním (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

19. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

20. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri [redacted] proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

21. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že v napadnutom konaní krajský súd vo veci samej rozhodol rozsudkom sp. zn. 4 Sa 24/2016 z 5. júna 2019. Ústavný súd zistil, že rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 24. júna 2019, z čoho vyplýva, že napadnuté konanie bolo ku dňu podania ústavnej sťažnosti právoplatne skončené, v dôsledku čoho už k namietanému porušovaniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom krajského súdu nemohlo dochádzať.

21.1 Pokiaľ ide o argument sťažovateľa vo vzťahu k zachovaniu lehoty na podanie ústavnej sťažnosti proti postupu krajského súdu v napadnutom konaní, a to, že ústavná sťažnosť týkajúca sa namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je opodstatnená aj v prípade jej podania v lehote do dvoch mesiacov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým všeobecný súd rozhodol vo veci samej, k tomu ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, v zmysle ktorej je podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov odstránenie stavu právnej neistoty, k odstráneniu ktorej dochádza právoplatným rozhodnutím súdu vo veci samej. Názor sťažovateľa, resp. názor vyjadrený v odlišných stanoviskách k rozhodnutiam sp. zn. III. ÚS 109/03, III. ÚS 64/03, III. ÚS 168/02, v zmysle ktorého je ústavná sťažnosť týkajúca sa namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru opodstatnená aj v prípade jej podania po právoplatnom skončení súdneho konania, ústavný súd považuje za ojedinelý názor vybočujúci z doterajšej stabilnej, už dlhodobo a jednoznačne konštantnej línie rozhodovacej praxe ústavného súdu, aplikácia ktorého by znamenala porušenie princípu právnej istoty v rozhodovacej činnosti ústavného súdu.

22. S poukazom na uvedené ústavný súd uzatvára, že vzhľadom na skutočnosť, že v čase doručenia návrhu na začatie konania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavnému súdu, t. j. 19. septembra 2019, bolo napadnuté konanie vedené na krajskom súde právoplatne skončené, nemohlo k uvedenému dňu dochádzať k namietanému porušovaniu základného

práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd tak ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti postupu krajského súdu v napadnutom konaní pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

23. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu